

www.mevzuattakip.com.tr

Mahalli İdarelerin Merkezi İdare İle İlişkilerine İlişkin Yeni Düzenlemeler

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

MAHALLİ İDARELERİN MERKEZİ İDARE İLE İLİŞKİLERİNE İLİŞKİN YENİ DÜZENLEMELER

Halil MEMİŞ

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

MİARGEM Başkanı

I- GİRİŞ

24 Haziran 2018 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekilliği Genel Seçimlerinin akabinde, 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandumla kabul edilen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi hayata geçmiştir.

Bu yeni sistemin doğal sonucu olarak, Sayın Cumhurbaşkanımızın tasarrufları ile Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ve Cumhurbaşkanlığı Kararları yayınlanmaya başlanmış ve devam etmektedir.

Yeni hükümet sisteminin doğal sonucu olarak, birçok bakanlığın ve kurumun teşkilat yapısında, işleyişinde, görev, yetki ve sorumluluklarında değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılmaktadır.

Yapılan düzenlemelerden önem arz edenlerden bir tanesi de, mahalli idareler ile ilgili olarak yapılan düzenlemelerdir. Mahalli idarelerle ilgili şimdiye kadar 1 nolu ve 4 nolu

olmak üzere iki Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenleme yapılmıştır.

II- YAPILAN YENİ DÜZENLEMELER

CUMHURBAŞKANLIĞI TEŞKİLATI HAKKINDA CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ
(Kararname Numarası: 1)

"ÜÇÜNCÜBÖLÜM

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Görev

MADDE 97 - (1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

.....

j) Bakanlığın görev alanına giren konularda mahalli idarelerin idari ve teknik kapasitesinin geliştirilmesi için çalışmalarda bulunmak ve bunlara teknik destek sağlamak,

.....

o) Mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek,

....."

"Teşkilat

MADDE 98 - (1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; merkez ve taşra teşkilatından oluşur.

"Hizmet birimleri

MADDE 99 - (1) Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır:

a) Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü,

....."

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

MADDE 100 - (1) Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

a) Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek,

b) Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek,

c) Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistiki bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak,

ç) Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek,

d) Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek,

e) (Mülga: 4 nolu CK- 799/c md.)

f) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

(2) (Mülga: 4 nolu CK- 799/c md.)

"SEKİZİNCİ BÖLÜM

İçişleri Bakanlığı

Görev

MADDE 254 - (1) İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Bakanlığa bağlı iç güvenlik kuruluşlarını idare etmek suretiyle ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü, yurdun i güvenliğini ve asayişini, kamu düzenini ve genel ahlaki, Anayasada yazılı hak ve hürriyetleri korumak,

b) Sınır, kıyı ve karasularımızın muhafaza ve emniyetini sağlamak,

c) Karayollarında trafik düzenini sağlamak ve denetlemek,

ç) Suç işlenmesini önlemek, suçluları takip etmek ve yakalamak,

d) Her türlü kaçakçılığı men ve takip etmek,

e) Yurdun i politikasına, il ve ilçelerin genel ve özel durumları ile ilgili değerlendirmeler yapmak ve Cumhurbaşkanına tekliflerde bulunmak,

f) Ülkenin idari bölümlere ayrılması, il ve ilçelerin genel idarelerini düzenlemek,

g) Nüfus ve vatandaşlık hizmetlerini yürütmek,

ğ) Pasaport hizmetlerini yürütmek,

h) Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak."

"Hizmet birimleri

MADDE 256 - (1) Bakanlığın hizmet birimleri şunlardır:

- a) İller İdaresi Genel Müdürlüğü,
- b) Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü,
- c) Personel Genel Müdürlüğü,
- ç) Teftiş Kurulu Başkanlığı,
- d) Strateji Geliştirme Başkanlığı,
- e) Kaçakçılık İstihbarat, Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığı,
- f) Demekler Dairesi Başkanlığı,
- g) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı,
- ğ) Eğitim Dairesi Başkanlığı,
- h) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı,
- ı) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı,
- i) Hukuk Müşavirliği,
- j) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği,
- k) Özel Kalem Müdürlüğü."

"Teftiş Kurulu Başkanlığı

MADDE 260 - (1) Teftiş Kurulu Başkanlığı Bakanın emri veya onayı üzerine aşağıdaki görevleriyapar:

- a) Bakanlığın merkez birimlerinin, bağlı kuruluşların, il ve ilçelerin ve mahalli idarelerle, bunlara bağlı ve bunların kurdukları veya özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulmuş birlik, işletme, müessese ve teşebbüslerin İşlem ve hesaplarını teftiş etmek ve denetlemek, inceleme ve soruşturma yapmak,
- b) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programlara uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,
- c) Mahalli idarelerin seçilmiş veya tayin edilmiş organları ve bunların üyeleriyle diğer kamu görevlileri hakkında inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak,

ç) Bakanlığın mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisinin mevzuat hükümleri gereğince uygulanmasını sağlamak,

d) Teftiş rapor ve layihaları ile soruşturma raporlarını inceleyip değerlendirmek,

e) Çeşitli konularda inceleme ve araştırmalar ile merkez, il ve ilçe kuruluşlarının özel teftişlerini yapmak,

f) Müfettişlerin yıllık çalışma programlarını hazırlamak, Bakanlık ve Bakanlığa bağlı kuruluşların denetim programları arasında koordinasyonu sağlamak,

g) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

(2) Teftiş Kurulu ve mülkiye müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri yönetmelikle düzenlenir."

"Dernekler denetçisi istihdamı

MADDE 276 - (1) Bakanlıkta 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 24 üncü maddesi uyarınca Dernekler Denetçileri ve Dernekler Denetçi Yardımcıları istihdam edilebilir."

BAKANLIKLARA BAĞLI, İLGİLİ, İLİŞKİLİ KURUM VE KURULUŞLAR İLE DİĞER KURUM VE KURULUŞLARIN TEŞKİLATI HAKKINDA CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ (Kararname Numarası: 4)

"ELLİALTINCI BÖLÜM

Atıflar ve Değişiklik Hükümleri

Atıflar

MADDE 798- (1) a) İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında mevzuatta Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanlığına veya birimlerine, İçişleri Bakanına veya İçişleri Bakanlığı görevlilerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanına veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görevlilerine,

b) .....

yapılmış sayılır."

"MADDE 799- 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin;

ğ) 276 ncı maddesinin başlığı "Demekler denetçisi ve mahalli idareler kontrolörü istihdamı" şeklinde değiştirilmiş, aynı maddenin birinci fıkrasına "Dernekler Denetçi Yardımcıları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile Mahalli İdareler Kontrolörleri" ibaresi eklenmiştir."

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

"Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Madde 11 - Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair çeşitli kanun, tüzük ve yönetmeliklerle Bakanlığa verilmiş olan görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek,*
- b) Bakanlığın mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisinin mevzuat hükümleri gereğince uygulanmasını sağlamak,*
- c) Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek,*
- d) Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistiki bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak,*
- e) Mahalli idareler personelinin hizmetiçi eğitimini ve uygulanmasını takip etmek, Eğitim Daire Başkanlığıyla işbirliği yaparak planlamak,*
- f) Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek,*
- g) Mahalli idare kontrolörlerinin çalışma programlarını Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının görüşünü almak suretiyle düzenlemek ve uygulanmasını sağlamak,*
- h) Mahalli idare fonlarının, Müşterek Trafik Fonunun, Muhtaç Asker Ailelerine Yardım Fonunun kanunların ve ilgili mevzuatın öngördüğü şekilde ve Bakanlığın yetki sınırları içinde dağıtılmasını ve idaresini sağlamak, takip ve kontrol etmek."*

III- MAHALLİ İDARELER AÇISINDAN VESAYET KAVRAMI VE VESAYETE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

A) Genel Olarak:

Yapılan düzenlemelerin yazımız açısından en önemlisi; Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 4)'nin 798 inci maddesinde yapılan düzenlemedir. Buna göre; İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında mevzuatta Mahalli İdareler

Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanlığına veya birimlerine, İçişleri Bakanına veya İçişleri Bakanlığı görevlilerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanına veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görevlilerine yapılmış sayılır.

Bu düzenleme ile diğer düzenlemelerin ne anlama geldiğini ve neleri kapsayıp kapsamayacağına detaylı olarak girmeden önce, maddede yer alan "vesayet" kavramının neyi kapsayıp, neyi kapsamadığı üzerinde durulması gerekecektir.

İdarî vesayet veya vesayet kavramı ile ilgili olarak Anayasamızda veya mevzuatımızda bir tanımlama bulunmamaktadır. İdari vesayetin tanımı, idare hukukunda önemli yeri olan öğretisi ile geliştirilmiştir. Buna karşılık Anayasamızın 127 nci maddesinin beşinci fıkrasında idarî vesayetten bahseden hüküm öngörülmüştür:

"2. Mahalli İdareler

Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.

Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Mahalli idarelerin seçimleri, 67 nci maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır. Ancak, milletvekili genel veya ara seçiminden önceki veya sonraki bir yıl içinde yapılması gereken mahalli idareler organlarına veya bu organların üyelerine ilişkin genel veya ara seçimler milletvekili genel veya ara seçimleriyle birlikte yapılır. Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.

Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.

Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir. Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır."

Görüleceği üzere Anayasal ilke; merkezi idarenin mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahip olması yönündedir.

İdari vesayet konusunda, birbirine yakın birçok tanım söz konusudur.

İdari vesayet, genel anlamda merkezi yönetimin yerel yönetimlerin karar ve faaliyetlerini denetleme yetkisi olarak tanımlanmaktadır.[\[1\]](#)

İdari vesayet, devlet idaresinin ve kamu hizmetlerinin bir bütün halinde ve uyum içerisinde yürütülmesini sağlamak için, devlet tüzel kişiliğini temsil eden merkezi yönetimin, yerinden yönetim kuruluşları üzerinde sahip olduğu denetim yetkisidir.[\[2\]](#)

Yerinden yönetim kuruluşlarının organlarının, personelinin, eylem ve işlemlerinin, genel ve yerel menfaatleri gözetmek amacıyla, merkezi yönetim ve taşradaki uzantıları tarafından kanunla verilen ve yerinden yönetimlerin yürütülebilir kararlarını, idari fiil ve hareketlerini denetleme ve bu kararları bozabilme gücü şeklinde uygulanan yetkiler bütünüdür.[\[3\]](#)

Bu sayede merkezi yönetimin, kendi arzuladığı amaçlar doğrultusunda yerinden yönetim kuruluşlarının örgütlenmesini ve faaliyette bulunmasını sınırlandırması söz konusu olacaktır.

İdari vesayet, daha öncesinde kanuni düzenleme yapılmış olması şartıyla, merkezi yönetimin yerinden yönetim kuruluşlarının eylem ve işlemleri üzerinde sahip olduğu sınırlı bir denetim yetkisidir.[\[4\]](#)

İdari vesayet yetkisi, iki kamu tüzel kişilerinden birinin diğeri üzerinde, kanunla açıkça öngörölmüş ölçü ve sınırlarda, organların oluşumu, personel, idarenin eylem ve işlemlerine yönelik olarak kullanılmaktadır.[\[5\]](#)

Böylelikle yerinden yönetim, merkezi idarenin önceden belirlediği esas, standart ve ilkelere göre hareket etmesi sağlanmaktadır.

Tüm bu tanımlar çerçevesinde bakıldığında, idari vesayet yetkisinin çeşitli özelliklere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu özellikleri kısaca şöyle sıralamak mümkündür:

- İdari vesayet yetkisi, yalnız yönetsel makamlar ve yönetsel yargı yerlerince kullanılabilir.

- Hiyerarşi yetkisinin genel ve olağan bir yetki olmasına karşın; idari vesayet yetkisi ayrıksı bir yetki olduğundan kesin olarak kanuna dayanır ve sınırları kanunla çizilir.

- İdari vesayet yetkisi ast-üst ilişkisi olmadığından “hiyerarşik denetim” kavramından ayrı niteliktedir. Bu nedenle vesayet, emir ve talimat verme yetkisi ile düzeltme yetkisini içermez.

- İdari vesayet yetkisi yerel yönetimlere tanınan “özerkliğin bir istisnası” olduğundan, hangi işlemlerin vesayete tabi olduğu ve idari vesayet yetkisinin hangi görevli, makam ya da kurullara verilmiş olduğu kanunda açıkça yer almalıdır.

B) İdari Vesayet Yetkisinin Yasal Dayanağı

1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 123 üncü maddesiyle idarenin kuruluş ve görevleri ile bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği hükmü getirilmiştir. Yine aynı maddenin devamında, idarenin kuruluş ve görevlerinin, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esasına dayandığı ifade edilmektedir.

Yukarıda verdiğimiz Anayasanın 127 nci maddesinin 5 inci fıkrasında; *“Merkezî idare, mahallî idareler üzerinde, mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahallî ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.”* şeklinde bir düzenlemeye gidilmiştir. Böylelikle idari vesayet yetkisi anayasaya dayandırılmış ve Kanunla düzenlenme güvencesi getirilmiştir.

Ancak; burada belirtilen “toplum yararının korunması” ve “mahalli ihtiyaçların gereği gibi korunması” gibi nedenler oldukça kapsamlı ve insiyatife dayalı ifadeler olduğundan, merkezi idareye oldukça geniş bir denetim yetkisi tanıdığını kabul etmek gerekmektedir. Buna dayalı olarak ta, bazen Kanunlarla açıkça düzenlenmeyen hususlarda, vesayet kapsamında bazı düzenlemeler genelgelerle dahi yapılabilmektedir.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'da vesayetle ilgili düzenlemeler getirmiştir, ancak konumuz açısından gerekli görülmediğinden buna girilmemiştir.

C) Hukukumuzda İdari Vesayet Yetkisini Kullanmaya Yetkili Makamlar

Anayasa'nın 127 nci maddesinin beşinci fıkrasıyla, merkezi yönetimin, yerel yönetimler üzerinde kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu belirtilmektedir.

3152 sayılı “İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”un 2nci maddesinin (g) bendinde, Bakanlığın görevleri arasında *“ülkenin idari bölümlere ayrılması, il ve ilçelerin genel idarelerini, mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek”* görev ve yetkisine yer verilerek, İçişleri Bakanlığı'nın yerel yönetimler ile merkezi yönetim arasındaki ilişkiyi sağlayan Bakanlık olduğu

ortaya konmaktadır. Aynı şekilde Kanunun 32nci maddesiyle de, İçişleri Bakanlığı hizmet alanına giren konularda yerel yönetimler ile koordinasyonu sağlamaktan sorumlu tutulmuştur.

İçişleri Bakanlığı bu görevini, merkez teşkilatın ana hizmet birimlerinden olan Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü eliyle yürütmekteydi. 3152 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin (b) bendinde mülga Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, birçok görevin yanında *“Bakanlığın mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisinin mevzuat hükümleri gereğince uygulanmasını sağlamak”* ile görevlendirilmiş, ancak yapılan yeni düzenlemeler ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde kurulan Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğüne bu yönde bir görev verilmemiştir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 38 inci maddesinin üçüncü fıkrasında *“il özel idaresinin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, idarenin bütünlüğüne ve kalkınma plânı ve stratejilerine uygunluğu açısından İçişleri Bakanlığı, vali veya görevlendireceği elemanlar tarafından da denetlenir.”* denilerek idari vesayet makamları sayılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 55 inci maddesinin üçüncü fıkrasında da *“belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri, hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenir.”* denilmek suretiyle idari vesayet yetkisine atıfta bulunmaktadır.

Bunların haricinde bir çok kanun ile diğer bakanlıkların, üst yargı kuruluşlarının vs merkezi denetim kuruluşlarının yerel yönetimlerin kararları, eylem ve işlemleri, organları ve çalışanları üzerinde idari denetim ve gözetim yetkisinin kullanılması söz konusudur.

D) Yerel Yönetimler Üzerinde İdari Vesayet Yetkisinin Uygulanması

Merkezi idarenin, mahalli idareler üzerinde daha çok organları, personeli, işlemleri ve eylemleri üzerinde önemli vesayet ve denetim yetkileri bulunmaktadır.

1- İl Özel İdareleri Üzerinde İdari Vesayet Yetkisinin Uygulanması

a) Organlar Üzerinde Denetim

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 30 uncu maddesi çerçevesinde, merkezi idarenin temsilcisi olan valinin, il genel meclisinin gündemini önerdiği konular ile belirleyebilmesi ve il özel idaresinin yürütme organını oluşturması idari vesayet in güçlü bir şekilde tezahürü anlamını taşımaktadır.

5302 sayılı Kanunun 22 nci maddesine göre il genel meclisi; kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder, yasal olarak verilen işleri aksatır ve il özel

idaresine verilen görevler ile ilgisi olmayan siyasî konularda karar alırsa, İçişleri Bakanlığı'nın bildirimini üzerine Danıştay'ın kararı ile feshedilir. Eğer İçişleri Bakanlığı gerekli görürse, meclisin feshine dair bildirim ile beraber karar verilinceye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de isteyebilir. Danıştay, toplantıların ertelenmesi hususunu en geç bir ay içinde karara bağlayacaktır.

Görevleriyle ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan il özel idaresi organları veya bu organların üyeleri, geçici bir önlem olarak kesin hükme kadar görevden uzaklaştırılması hususu, İçişleri Bakanının yetkisindedir.

b) Personel Üzerinde Denetim

İl Özel İdaresi Kanununun 36 ncı maddesi ile getirilen norm kadro uygulamasının ilke ve standartlarının İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenmesi vesayetin bir sonucudur.

İl özel idaresinde personel atama yetkisi valiye verilmiş olmakla birlikte il özel idaresi genel sekreterinin ataması da valinin teklifi ve İçişleri Bakanlığının onayı ile gerçekleştirilmektedir.

c) İşlemler Üzerinde Denetim

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 15 inci maddesine göre, il genel meclisi tarafından alınan kararların kesinleşmesi için, kararların tam metninin, en geç beş gün içinde valiye gönderilmesi gerekmektedir.

Vali, hukuka aykırı gördüğü kararları, yedi gün içinde gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere isterse, il genel meclisine iade etme yetkisine sahiptir.

Valiye gönderilmeden meclis kararlarının yürürlüğe girmesi mümkün değildir.

Meclisin yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararları kesinleşecektir; ancak vali, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararları aleyhine isterse idarî yargıya başvurabilecektir.

Böylelikle önceki yasada uygulama bulan, il genel meclisi kararlarının yürürlüğe girebilmesi için valinin onaylaması şartı da kendiliğinden ortadan kalkmış olmaktadır.

5302 sayılı Kanunun 27 nci maddesine göre, Vali; kanun, tüzük, yönetmelik ve il genel meclisi kararlarına aykırı gördüğü encümen kararının bir sonraki toplantıda tekrar görüşülmesini talep etme yetkisine sahiptir. Şayet, encümen kararında ısrar eder ise, karar kesinleşmekte; ancak bu durumda vali, kesinleşen encümen kararının uygulanmasını durdurabilmekte ve idari yargı mercilerine yürütmeyi durdurma talebi ile birlikte on gün içinde başvurabilmektedir. Danıştay ise, itirazı en geç altmış gün içinde karara bağlayacaktır.

5302 sayılı Kanununun 51 inci maddesine göre; il özel idaresi ve bağılı kuruluşları ile bunların %50 sermayesinden fazlasına sahip şirketlerin en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin %10'unu geçmeyen iç borçlanma için il genel meclisinin kararı; %10'nu geçen miktarlar için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararından sonra İçişleri Bakanlığı'nın onayı şartı aranmaktadır.

5302 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi ile il özel idaresine, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini bütçe içi işletme kurarak yapabilme imkânı tanınmış, ancak bunun için için İçişleri Bakanlığı'ndan izin almaları gerekmektedir.

Yine Kanunun 62 nci maddesine göre, il özel idaresi, il genel meclisinin karar vermesi halinde, kendi görev alanı ile ilgili konularda faaliyet gösteren uluslar arası kuruluşlara üye olarak katılabilmeleri, bu kuruluşlar ile ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilmeleri için faaliyetlerinin, dış politikaya ve uluslar arası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesini sağlamak amacıyla önceden İçişleri Bakanlığının izninin alınması esastır.

d) Eylemler Üzerinde Denetim

5302 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesine göre; il özel idaresinin sunduğu hizmetlerin halkın sağlık, huzur ve esenliğini ciddi bir şekilde olumsuz yönde etkilediğinin maddede belirlenen usul çerçevesinde belirlenmesi halinde, İçişleri Bakanlığı; bu aksaklığı belli bir süre vererek il özel idaresinden giderilmesini isteyecektir. Bu aksaklık, il özel idaresi tarafından giderilememesi durumunda, İçişleri Bakanı ilgili hizmetin yerine getirilmesi için valiye emir ve talimat verecektir. Vali de aksaklığı öncelikle il özel idaresinin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla; mümkün olmadığı takdirde ise, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarıyla giderecektir. Bu nedenle ortaya çıkacak maliyet ise, vali tarafından İller Bankasına bildirilerek, İller Bankasının o ilin özel idaresinin müteakip ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden valilik emrine pay ayrılacaktır.

2- Belediyeler Üzerinde İdari Vesayet Yetkisinin Uygulanması

a) Organlar Üzerinde Denetim

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 30 uncu maddesine göre belediye meclisinin; kendisine kanunla verilen görevleri süresi içinde yapmayı ihmal eder, belediyeye ait işleri sekteye veya gecikmeye uğratar ve belediyeye verilen görevlerle ilgisi olmayan siyasî konularda karar alır ise, İçişleri Bakanlığının bildirim üzerine Danıştay'ın onayı ile feshedilmesine hükmedilir. Ayrıca, gerekli görüldüğü takdirde, meclisin feshine dair bildirim ile birlikte, karar verilinceye kadar meclis toplantılarının ertelenmesini de İçişleri Bakanlığı isteyebilecektir. Bu durumda Danıştay, bu hususu en geç bir ay içinde karara bağlayacaktır.

Anayasa'nın 127 nci maddesinde yer alan hüküm 5393 sayılı Kanunun 47 nci maddesine de alınmış ve görevleri ile ilgili bir suç nedeniyle haklarında soruşturma veya kovuşturma açılan belediye organlarını veya bu organların üyelerini, kesin hükme kadar İçişleri Bakanı görevden uzaklaştırabileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda öngörülen organlar üzerindeki diğer vesayet uygulamaları ise şu şekilde sıralanabilir:

- Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliliğinin kaybedilmesi durumunda, vali üyeliğin düşürülmesi için durumu Danıştay'a bildirmektedir (md. 29).
- Belediye başkanının mazeretsiz ve kesintisiz olarak yirmi günden fazla görevini terk etmesi durumunu, tespit edecek olan makam vali olarak öngörülmektedir (md. 44).
- Belediye başkanlığının, herhangi bir nedenle boşalması durumunda, vali tarafından belediye meclisinin 10 gün içinde toplanması sağlanmaktadır (md.45).
- Boşalan başkanlık yerine yeni belediye başkanı veya başkan vekili seçilememesi durumunda, seçim yapıncaya kadar belediye başkanlığına büyükşehir ve il belediyeleri için İçişleri Bakanı, diğer belediyeler için vali tarafından görevlendirme (md.46) yapılmaktadır.
- Belediye meclisinin çalışma esas ve usulleri İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenmektedir (md.19/son).

b) Personel Üzerinde Denetim

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre, norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından belirlenmektedir.

Belediyelere sözleşmeli personel, kısmi zamanlı personel, işçi ve memur çalıştırma yetkisi tanınmıştır. Sözleşmeli olarak çalıştırılacak personelin ise, İçişleri Bakanlığı tarafından unvanlar itibariyle sınırlama getirebileceği kabul edilmiştir.(md. 49).

Yine anılan Kanununun 49 uncu maddesinin sekizinci fıkrasına göre“...*Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. ... Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın olduğu tarihten itibaren hesaplanacak kanuni faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir...*” şeklinde bir düzenlemeye gidilerek, personel alımında güçlü bir denetim sağlanmaktadır.

5393 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi gereğince de, bu oranları aşan belediyelerin yeni personel istihdam edebilmeleri için İçişleri bakanlığından izin almaları gerekmektedir.

Belediye zabıta ve itfaiye teşkilâtının çalışma usul ve esasları ile çalışanların görev ve yetkileri ve diğer düzenlemeler ancak İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmektedir (5393 sayılı Kanun, md. 51/3). Belediye, bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere yeni düzenlemelere gidebilir. Bu durum, İçişleri Bakanlığının belediyeler ile ilgili faaliyetleri yasal olarak müdahale etme hakkına sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Gerek 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, gerekse 5393 sayılı Belediye Kanunu dışındaki kanunlarda, yerel yönetimlerin personeli üzerindeki denetiminin devam ettiği görülmektedir. Belediye başkan ve personelin yurt dışına çıkışının onay üzerine olması, çalışanlara yapılan ödemelerin, giderin % 30'unu aşması durumunda bakanlık onayına tabi olması, çalışanlarla ilgili olarak belirlenecek unvanların tespit yetkisinin merkezi yönetimde olması bu uygulamalara ayrıca örnek olarak gösterilebilir.

c) İşlemler Üzerinde Denetim

Yerel yönetimlerin işlemleri üzerinde kullanılan vesayet yetkisi, en sık rastlanan bir denetim şekli olarak karşımıza çıkmaktadır. İşlemler üzerindeki denetim, onay şeklinde uygulandığı gibi, izin şeklinde de gerçekleştirilmektedir.

5393 sayılı Kanuna göre, bir yerde belediye kurulabilmesi için öngörülen şartlar yerine getirilmişse, köy veya köylerin ihtiyar meclislerinin kararları veya toplam seçmen sayısının yarısının bir fazlasının mahallin en büyük mülki amirine başvurması veya valinin doğrudan uygun görmesi ile mahalli seçim kurulları o yerleşim yerlerinde seçim yapılması ve sonucun valiliğe bildirilmesi şarttır. İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilecek ve Danıştay'ın görüşü alınarak müşterek kararname ile o yerde belediye kurulmasına karar verilebilecektir. Belediyenin kuruluş aşamasında her ne kadar o bölgede yaşayan ve seçime katılanların kanaatlerine başvurulsa da, netice itibariyle son takdir yetkisi, yine vesayet yetkisini kullanan merkezi yönetime bırakılmıştır.

İdari vesayet makamı, işlemler üzerindeki denetimi yetki, şekil, sebep, konu ve amaç unsurları çerçevesinde gerçekleştirilir. İşlemler üzerinde uygulanan idari vesayet yetkisi; onama, bozma, izin, geri gönderme, erteleme, ikame (yerine geçme) ve idari yargı organlarına başvurma yoluyla hukuka uygunluk denetimi gibi farklı usullerde gerçekleştirilebilir.[\[6\]](#)

5393 sayılı Kanuna göre, belediye meclisi tarafından alınmış olan kesinleşmiş kararların yürürlüğe girebilmesi için belediye meclisi kararının, kesinleştiği tarihten

itibaren en geç 7 gün içerisinde mahallin en büyük mülki idare amirine gönderilmesi (5393 sayılı Kanun, md. 23/4) yeterli sayılmış olmasına karşılık, mülki idare amirlerinin bu kararlara karşı idari yargıda dava açabilme hakları mevcuttur.

5393 sayılı Kanun'un 9 uncu maddesine göre; belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, bölünmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı şartı aranmaktadır. 5393 sayılı Kanun'un 81 inci maddesine göre, cadde, sokak, meydan, park, tesis ve benzerlerine ad verilmesi ve beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerinin tespitine ilişkin kararlarda; belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğu, bunların değiştirilmesine ilişkin kararlarda meclis üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu aranmaktadır. Ancak yine de bu kararlar, mülki idare amirinin onayı ile yürürlüğe girecektir.

Belediye meclisi kararlarının ancak valinin onayı ile yürürlüğe girmesi, valiye belediye meclisinin almış olduğu kararın yerindeliğini denetleme yetkisini tanımaktadır. Ayrıca 5393 sayılı Belediye Kanununun 10 uncu maddesine göre beldenin adı, belediye meclisi üye tam sayısının en az dörtte üç çoğunluğunun kararı ve valinin görüşü üzerine İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile değiştirilmektedir.

Yine 5393 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre, belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile kesinleşmektedir. Aynı Kanunun 7 nci maddesine göre, bir il dâhilindeki beldeler ve köyler arasındaki sınır uyuşmazlığını son olarak karara bağlayan makam valilik olarak öngörülmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 68 inci maddesine göre; belediyelerde en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin %10'unu geçmeyen iç borçlanma için belediye meclisinin kararı; %10'nu geçen iç borçlanma için ise, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ile İçişleri Bakanlığı'nın onayı aranmaktadır.

Yine Kanunun 74 üncü maddesine göre; belediye meclisinin kararıyla belediye, görev alanına uygun olarak uluslararası kuruluş veya örgütlenmeye üye olabilir. Bundan dolayı, ülke dışında kurulan yerel yönetim birliklerine katılması, kurucu üye veya üye olması, yabancı ülke kentleri ile kardeş kent ilişkisi kurması konusunda yapacağı faaliyetlerin dış politikaya ve uluslar arası antlaşmalara uygun olması ve önceden İçişleri Bakanlığı'nın iznini alması zorunluluğu getirilmiştir.

d) Eylemler Üzerinde Denetim

Merkezi idare, idari vesayet yetkisine dayanarak, yerel yönetimlerin kararlarının uygulanmasını da sürekli bir şekilde denetleyebilmektedir.

İl özel idarelerindeki düzenlemeye paralel bir düzenleme de 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 57 nci maddesinde mevcuttur. Bu düzenleme de önemli bir vesayet

uygulamasıdır. Buna göre; belediye hizmetlerini ciddi bir biçimde aksatmış ve bu durum halkın sağlık, huzur ve esenliğini hayati derecede olumsuz etkilemişse, İçişleri Bakanlığı'nın başvurusu üzerine durum, yetkili sulh hukuk hâkimi tarafından belirlenmişse; İçişleri Bakanı, belli bir süre vererek belediye başkanından hizmetlerdeki bu aksaklığın giderilmesini isteyecektir.

Bu süre sonunda hizmetlerde aksaklık hala giderilmezse, ilgili hizmetin yerine getirilmesini İçişleri Bakanı o ilin valisinden isteyecektir. Bu durumda vali, aksaklığı öncelikle belediyenin araç, gereç, personel ve diğer kaynaklarıyla giderecek; bu mümkün olmadığı takdirde, vali diğer kamu kurum ve kuruluşlarının imkânlarını da kullanarak sorunu çözmeye çalışacaktır. Bundan dolayı şayet bir maliyet oluşmuşsa vali, İller Bankası'na bunu bildirerek, İller Bankası'nın o belediyenin müteakip ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden belediyeye ayrılan paydan düşmesini sağlayacaktır.

E) Yerel Yönetim Organları ve Personeli Hakkında Soruşturma İzni Verilmesi

Anayasanın 127 nci maddesinde mahalli idare organ ve üyelerinin görevden uzaklaştırılması düzenlenmiş olmasına rağmen, bunlar hakkında yapılacak soruşturma veya diğer idari işlemlerle ilgili düzelemeye yer verilmemiştir. Bu konudaki düzenleme 4483 sayılı Memurlar Ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ile yapılmıştır.

Bu Kanunun memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri düzenlemektedir. Buna göre;

- Büyükşehir belediye başkanları, il ve ilçe belediye başkanları; büyükşehir, il ve ilçe belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyeleri hakkında İçişleri Bakanı,

- İlçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçelerdeki belde belediye başkanları ve belde belediye meclisi üyeleri hakkında buldukları ilin valisi,

- Köy ve mahalle muhtarları ile bu Kanun kapsamına giren diğer memurlar ve kamu görevlileri hakkında ilçelerde kaymakam, merkez ilçede vali,

tarafından soruşturma izni verilmektedir.

IV- DÜZENLEMELERİN KAPSAMI VE SONUÇ

Üzerinde durduğumuz ve değerlendirdiğimiz düzenleme, vesayet yetkisi ve kavramı odaklı olduğundan, vesayet kavramı ve bu kavramın mahalli idareler açısından nasıl tezahür ettiği konusu üzerinde ayrı bir başlık açarak durmayı uygun gördüğümüzü

ifade etmek isteriz.

Bu açıklamalar çerçevesinde; Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 4)'nin 798 inci maddesinde yapılan "İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında mevzuatta Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanlığına veya birimlerine, İçişleri Bakanına veya İçişleri Bakanlığı görevlilerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanına veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görevlilerine yapılmış sayılır." yönündeki düzenlemenin kapsamının ne olduğunun üzerinde durmamız gerekirse;

Öncelikle düzenlemeden anlaşılan odur ki; "vesayet" kavramı çerçevesinde değerlendirilecek tüm yetkiler ile izin, onay vb yetkilerin tamamı İçişleri Bakanlığı bünyesinde kalmaktadır. Maddedeki "İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında ...." ifadesi, vesayet yetkisine ilişkin hususların tamamen ayırık tutularak, bunlar dışındaki "mevzuatta Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleriyle ilgili" olan ve İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanlığına veya birimlerine, İçişleri Bakanına veya İçişleri Bakanlığı görevlilerine yapılmış olan atıflar Çevre ve Şehircilik Bakanına veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görevlilerine yapılmış sayılır demek suretiyle, Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 1)'nin 100 üncü maddesinde sayılan ve Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'ne atfedilen hususların dışında hiçbir görev ve yetkinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesindeki Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü tarafından kullanılamayacağı açık bir şekilde ortaya konmuştur.

Bu görev ve yetkileri ise şunlardır:

- a) Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek,
- b) Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek,
- c) Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistiki bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak,
- ç) Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek,
- d) Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek,

e) (Mülga: 4 nolu CK- 799/c md.)

f) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Yine, maddedeki "İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında ..." sayılan görevlerin devredildiği anlamını taşıyan hüküm çerçevesinde, İçişleri Bakanlığı Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun'un Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün görevlerini düzenleyen 11 inci maddedeki görev ve yetkilerden, birinci fıkranın (b) bendinde bulunan " b) Bakanlığın mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisinin mevzuat hükümleri gereğince uygulanmasını sağlamak," hükmünü çıkardığımızda kalan hükümler, hemen hemen şu an itibariyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesindeki Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü için öngörülen görev ve yetkilere denk gelmektedir.[\[7\]](#)

Sonuç olarak ifade etmemiz gerekmektedir ki; mahalli idarelere yönelik olarak görevden uzaklaştırma, soruşturma izni verilmesi, teftiş, denetim, inceleme, ön inceleme gibi hususlar ile onay ve izin gibi idari vesayetten kaynaklanan ve idari vesayetin doğal sonucu olan tüm yetkilerin, bundan böyle de İçişleri Bakanlığı tarafından kullanılacağı, bunlar dışında kalan ve 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde belirtilen ve çevre ve Şehircilik Bakanlığına görev olarak verilen "Mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek" fonksiyonu dışında bir fonksiyonu yerine getirmesi ve yetkiyi kullanması söz konusu olamayacaktır.

Zira; yukarıda verilen hükümlerden de anlaşılacağı üzere; "Mahalli idarelerin seçilmiş veya tayin edilmiş organları ve bunların üyeleriyle diğer kamu görevlileri hakkında inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak, bakanlığın mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisinin mevzuat hükümleri gereğince uygulanmasını sağlamak" görev ve yetkisi İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının yetkileri arasında sayılmıştır.

Eğer, yapılan düzenlemeden murad bizim tahlil ettiğimiz şekilde değil de, soruşturma ve görevden uzaklaştırma dışındaki idari vesayetten kaynaklanan yetkilerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilmesi ise bunun farklı bir düzenleme ile yapılması, bu hususların açık ve net olarak belirtilmesi gerekmektedir.

Eğer, yapılan düzenlemeden murad, bizim tahlil ettiğimiz şekilde ise bu konudaki kanaatimizde, bu durumun kargaşaya yol açacağı, yeni Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin ruhuna uygun düşmeyeceği, görev ve yetkiler itibariyle de yüklenen görev ve yetkiler dikkate alındığında, sadece bu kapsamda yürütülecek iş ve işlemler için bir Genel Müdürlüğün teşkil edilmesinin de çok zaruri veya ihtiyaç olmadığı açıktır.

---

[1]ONAR, Sıddık Sami (1966), İdare Hukukunun Umumi Esasları, Hak Kitabevi, Cilt: 2, Hak Kitabevi, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul.

[2]GÜNDAY, Metin (1999), İdare Hukuku, 4. Baskı, İmaj Yayıncılık, Ankara.

[3]KALABALIK, Halil (2005), Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara.

[4]GÖZLER, Kemal (2007), İdare Hukukuna Giriş, 7. Baskı, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa.

[5]DERDİMAN, Cengiz R (2007), İdare Hukuku, 2. Baskı, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa.

[6]KALABALIK, Halil (2005), Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku, Seçkin Yayınları, Ankara.

[7]**Madde 11** - Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- a) Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair çeşitli kanun, tüzük ve yönetmeliklerle Bakanlığa verilmiş olan görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek,
- b) .....
- c) Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek,
- d) Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistiki bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak,
- e) Mahalli idareler personelinin hizmetiçi eğitimini ve uygulanmasını takip etmek, Eğitim Daire Başkanlığıyla işbirliği yaparak planlamak,
- f) Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek,
- g) Mahalli idare kontrolörlerinin çalışma programlarını Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının görüşünü almak suretiyle düzenlemek ve uygulanmasını sağlamak,
- h) Mahalli idare fonlarının, Müşterek Trafik Fonunun, Muhtaç Asker Ailelerine Yardım Fonunun kanunların ve ilgili mevzuatın öngördüğü şekilde ve Bakanlığın yetki sınırları içinde dağıtılmasını ve idaresini sağlamak, takip ve kontrol etmek.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA